

<p>DUNA-TISZA KÖZI HOMOKHÁTSÁGI TÉRSÉGI FEJLESZTÉSI TANÁCS</p> <p>ELNÖKÉTŐL</p>
<p>TÁJÉKOZTATÓ</p>
<p>A Tanács 2026. november 5-i rendes nyílt ülésére</p>

Előterjesztő megnevezése:	Lenkei Róbert elnök
Iktatószám:	6561-1/2026.
Tárgy:	Tájékoztató a „Homokhátság Cselekvési Terv dokumentumban meghatározott intézkedések megvalósítása” c. projekt előrehaladásáról
Előterjesztés jellege:	Rendelet-tervezet, Határozat-tervezet, <u>Tájékoztató</u> , Beszámoló
Szavazás módja:	A szavazás nyílt. Egyszerű többség szükséges
Melléklet:	1 db határozat-tervezet

Tisztelt Térségi Fejlesztési Tanács!

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács (a továbbiakban: Tanács) a 18/2024. (XI. 7.) számú határozatával fogadta el „A Duna-Tisza közti Homokhátság Területfejlesztési Koncepciója és Programja” dokumentumban megfogalmazott fejlesztési célok alapján ütemezett „Homokhátság Cselekvési Terv”-et. Ezen dokumentumban meghatározott intézkedések megvalósítására a Tanács támogatási kérelmet nyújtott be a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériumhoz, amelynek eredményeként a BÁCS/282-2/2024. iktatószámú, 2024. december 17. keltezésű támogatói okirat alapján a „Homokhátság Cselekvési Terv dokumentumban meghatározott intézkedések megvalósítása” című projekt (a továbbiakban: Projekt) 31.800.000.- Ft összegű, vissza nem térítendő költségvetési támogatásban részesült.

A Projekt megvalósításának előrehaladásával szükségesnek mutatkozott a vonatkozó Támogatói Okirat költségtervének módosítása, melyre vonatkozó kérelem 2026. szeptember 8. napján a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium részére benyújtásra került.

A támogatott tevékenység időtartama 2025. január 1. napjától 2026. november 30. napjáig tart, tartalmát tekintve pedig az alábbi három intézkedés megvalósítását jelenti:

1. Homokháti Speciális Célprogram - A mezőgazdasági termelők gazdálkodási szokásainak, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának felmérése.
2. Esőkert rendszer létesítése közösségi összefogással - mintajellegű települési csapadékvíz gazdálkodási projekt.
3. Vízörző Fenntarthatósági Csoportfoglalkozás - Élményalapú projektmunka.

A fentiekben rögzített intézkedések megvalósításának folyamatában elért eredményekről az alábbiak szerint tájékoztatom a Tanácsot:

1. Homokháti Speciális Célprogram - A mezőgazdasági termelők gazdálkodási szokásainak, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásának felmérése

2025 tavaszán lezajlottak a szakmai egyeztetések a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun Vármegyei Igazgatóságával, valamint a 2001-2007 között megvalósított Homokhátsági Speciális Célprogramot lebonyolító szervezetekkel. Ennek eredményeképpen került összeállításra az intézkedés részletes műszaki tartalma, amely birtokában a kapcsolódó beszerzési eljárás lefolytathatóvá, majd ennek eredményeképpen a nyertes ajánlattevővel, a Magyarországi Agroökológia Hálózat Egyesülettel (MAHE) a vállalkozási szerződés megköthetővé vált.

Az intézkedés megvalósítása során egy átfogó helyzetelemzés készült el a tanyás- és kisgazdaságok jelenlegi gazdálkodási szokásairól, vízmegőrző és talajregeneráló gyakorlataikról, valamint a klímaváltozáshoz és új technológiákhoz való alkalmazkodásukról.

Az elvárás minimum 80 fő tanyagazdálkodó, önellátó és kapcsolódó szervezeti tag bevonása volt, amely bőven teljesült, ugyanis **a közvetlenül megszólítottak száma 211 gazdálkodó lett**, akik részére az intézkedés keretében kidolgozott kérdőív az összeállított adatbázis alapján közvetlenül megküldésre került. A közvetlenül kiküldött kérdőívek és kérdőív elérési lehetőségek biztosításán keresztül **147 válasz érkezett be**, melyek mindegyike értékelhető szinten került kitöltésre. Emellett **26 db mélyinterjú is rögzítésre került**. A lefolytatott adatgyűjtések, azok által elvégzett elemzések felhasználásával, és az összesített eredmények révén az intézkedés keretében elkészült dokumentum fejlesztési irányokat, szakmai ajánlásokat, képzési programokat igyekszik megfogalmazni és célirányosan felajánlani a gazdálkodók részére.

2. Esőkert rendszer létesítése közösségi összefogással - mintajellegű települési csapadékvíz gazdálkodási projekt

A Homokhátsági Cselekvési Terv legnagyobb léptékű intézkedését az esőkertrendszer létesítése jelentette, amelynek megvalósítása az alábbiak szerint zajlott.

Az intézkedés megvalósításának helyszínéként Kistelek település kiválasztását követően a megvalósítás tárgyában a településsel többszörös egyeztetés zajlott, melynek eredményeképpen 2025. február 28. napján a Tanács és Kistelek Önkormányzata egy együttműködési megállapodást írt alá meghatározva az együttműködés kereteit.

A fentiekkel párhuzamosan indult meg a szakmai munka az esőkert rendszer létesítése ütemezésének és műszaki tartalmának összeállításával, melyet követően a megvalósításhoz szükséges beszerzési eljárások lebonyolítása is megtörtént.

Az esőkertrendszer tervezése, kivitelezése, ezek teljes körű koordinációja, valamint a mintaprojekt társadalmasításában való szakmai támogató részvétel ellátására szolgáltató beszerzésére volt szükség. Az eredményes beszerzési eljárást követően a nyertes ajánlattevővel, a PCB Project Kft-vel 2025. július 28-án megkötésre került a vállalkozási szerződés, amely alapján a vállalkozó megkezdte a munkát a helyszínek felmérésével, valamint az esőkertek tervezési folyamataival.

Az intézkedés megvalósításához kapcsolódóan betervezett nagygépek beszerzése tárgyában lefolytatott eredményes beszerzési eljárásokat követően a gépek helyszínre szállítása is megtörtént 2025. október 10. napjáig. Ezen eszközök az esőkertek kivitelezéséhez és környezetük fenntartási munkáinak hatékony ellátásához nyújtanak segítséget Kisteleken, amelyhez kapcsolódó ingyenes használatba adási megállapodás is létrejött Kisteleki Városi Önkormányzat és a Tanács között az alábbi eszközök tárgyában:

- 1 db CECCATO TRITONE Monster PTO kardánmeghajtású ágaprító, komposztaprító.
- 2 db STIHL FS 491 C-EM típusú benzinmotoros fűkasza.
- 1 db Ruris DAC 7000K 7 LE, 560-830 mm munkaszélességű rotációs kapa.
- 3 db STIGA COLLECTOR 43 benzinmotoros fűnyíró.
- 3 db STIGA CP1 484 WQ Special Edition (SP 48 Q) benzinmotoros fűnyíró.

Az intézkedés megvalósításának folyamatában az első esemény a 2025. szeptember 16-án megtartott projektnyitó rendezvény volt Kisteleken. Az eseményre meghívást kaptak a Duna-Tisza Közi Homokhátsági Fejlesztési Tanács tagjainak képviselői, a térség szakmai szervezetei, Kisteleki Önkormányzat, Kisteleki helyi civil szervezetek képviselői, illetve munkatársai, Helyi és a Bács-Kiskun vármegyei sajtó képviselői, Bács-Kiskun Vármegye Önkormányzata szakmai munkatársai.

Az eseményen előadást tartott Dr. Gulyás Ágnes, a Szegedi Tudományegyetem Környezet – és Természetföldrajzi tanszékének adjunktusa a települések klímaváltozáshoz való alkalmazkodási lehetőségeiről, valamint Farkas-Barta Kata az esőkertek működési mechanizmusáról, a városi csapadékvíz helyes gyűjtéséről és az esőkertek a települési csapadékvíz kezelés rendszerében elfoglalt szerepéről tartott előadásában összefoglalta a már megvalósult esőkertekkel kapcsolatos tapasztalatokat, valamint Kistelek településen megvalósuló esőkertekről, azok helyszíneiről, növényválasztási szempontjairól tájékoztatta a résztvevőket.

Az esőkertek kivitelezési folyamatának lépései az alábbiak szerint valósultak meg:

- Első állomás 2025. szeptember 29-30. napján, a kisteleki Városháza melletti kijelölt helyszín volt. Az esőkertépítés első napján a talajmunkára és mulcsolásra került sor, második napon pedig lezajlott a növények beültetése és az elméleti edukáció. Jelen voltak a helyi önkormányzat és városüzemeltetés munkatársai, a városházi dolgozók, a zöldfelület fenntartók és a helyi általános iskola ötödik osztályos tanulói.

- A második esőkert megtervezést követő megépítésére a Kistelek, József Attila utca - Tömörkény utca sarkán lévő parkban került sor 2025. november 4-8 napokon. Az építés során a helyi lakosság bevonásával gyakorlati edukáció is megvalósult.
- A következő esemény alkalmával, 2026. április 20-23 napokon, a Kistelek Kegyeleti Temaparkban került megépítésre 3 db esőkert. A program során a társulás tagjainak, önkormányzatainak, a minisztériumi résztvevőknek, valamint településfenntartóknak került megrendezésre egy esőkertek tervezéséről, kivitelezéséről, fenntartásáról szóló oktatási és szakmai nap.
- 2026. áprilisában az eredetileg Fecskeházakhoz tervezett esőkert és tájrehabilitációra kijelölt helyszín módosítására került sor, új helyszínként a Vásártér területe került kijelölésre. Ezen esőkertek megépítésére a helyi lakosság, diákok, illetve helyi és országos civil szervezetek bevonásával 2026. május 13-21. napokon került sor.

Az esőkertek megépítését követően a mintaprojekt keretében 2026. június 15. napjáig összeállításra került a projekt eredményeinek disszeminációjára szolgáló kézikönyv szakmai tartalma, amelynek középpontjában a lakosság és fenntartók számára használható formában az esőkertek létesítésének, működésének és fenntartásának közérthető bemutatása, valamint a projekt során szerzett tapasztalatok összegzése áll.

Az esőkertek környezetének szebbé tétele érdekében még ugyanezen intézkedés keretében beszerzésre, majd 2026. októberében a helyszínre kihelyezésre kerültek az alábbi utcabútorok:

- 4 db OMIKRON típusú fedeles zárható hulladékgyűjtő edény,
- 4 db Novum típusú karfás köztéri ülőpad,
- 1 db ANNO típusú kétoldalas információs vitrin, melybe elhelyezésre fog kerülni az esőkert témáját bemutató információs tábla, amelynek beszerzése jelenleg folyamatban van.

A megvalósult intézkedés összegzéseként megállapítható, hogy a mintaprojekt jelleg jó lehetőséget biztosított ahhoz, hogy minél több és minél szélesebb körű civil és szakmai csoportot lehessen bevonni a megvalósításba, melyen az aktív résztvevők olyan elméleti és gyakorlati tudásra is szert tehetnek a vízviszataratási megoldások tekintetében, amelyet akár saját kertjükben, ingatlanjaik körül vagy saját településükön is jól és önállóan használni tudnak.

Az intézkedés keretében Kistelek mintatelepülésen megépült 8 db esőkert, összesen 4 helyszínen, melyek keretében beültetésre került 38 db fa, 401 db cserje, 213 db évelő

Az esőkertek megvalósításához kapcsolódóan elkészült tájékoztatók az alábbi linkeken érhetőek el:

- [Esőkert projektnyitó rendezvény: Lenkei Róbert előadása](https://www.youtube.com/watch?v=OY39ws5WRt0)
<https://www.youtube.com/watch?v=OY39ws5WRt0>
- [Esőkertek Kisteleken](https://www.youtube.com/watch?v=x7DJMC9XY0w)
<https://www.youtube.com/watch?v=x7DJMC9XY0w>
- [Esőkerteket minden településre!](https://www.youtube.com/watch?v=IqOxigFekv0)
<https://www.youtube.com/watch?v=IqOxigFekv0>
- [Elkészült Kistelek második esőkertje](https://www.youtube.com/watch?v=ukUHPYegs_s)
https://www.youtube.com/watch?v=ukUHPYegs_s
- [Esőkertet építettek Kisteleken](https://www.youtube.com/watch?v=tbBQzcX3B9o)
<https://www.youtube.com/watch?v=tbBQzcX3B9o>

3. Vízörző Fenntarthatósági Csoportfoglalkozás - Élményalapú projektmunka

Az intézkedés keretében a fenntarthatóság tantárgyból érettségizni szándékozó és a téma iránt elkötelezett 20 fő középiskolás diák számára, projektmunkájuk elkészítéséhez innovatív tudásátadás céllal, 2026. június 16-20. között megszervezésre került egy 5 napos tábor bentlakásos rendszerben a Hungarikum Ligetben, valamint a tematikához igazolódó külső helyszíneken, így Bugacpusztaházán, Bugacon, Kiskunfélegyháza külterületen és Lakitelek településen.

A tábor során a diákok szervezett formában, csoportosan látogatásokat tettek bemutató tanyagazdaságnál, települési önkormányzatoknál, helyi közösségeknél, civil szervezeteknél. Ezen program keretében meglátogatták a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságát, Bugacpusztaházát és több alternatív jövedelemszerző gazdaságot (paprikát és uborkát termesztő fóliás kertet, valamint egy sólyomtenyésztéssel foglalkozó tanyát).

Megismerkedtek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás innovatív megoldásaival, a vízkészletekkel való takarékos bánásmóddal, a mezőgazdasági termelés szerkezetátalakításával, az ökoszisztéma szolgáltatások fejlesztésével, a tanyai életformával.

A táborozók kerékpárral ellátogattak a lakiteleki Színes Kerthez, ahol részben előadás, részben nyomozós játék formájában megismerkedtek a Színes Kert különböző időjárási adottságaira adaptált verziójával (száraz és esőkert), valamint a kert különböző élőhelyeivel (holtfa-sövény, vizes élőhely, komposzt, madár és rovar itató, rovarhotel).

A tábor résztvevői csoportmunkában elkészítettek egy-egy projektmunkát szabadon választható formában (mini előadás, videó, plakát) a fenntarthatóság 5 kulcsterületéből kiválasztott tématerületre vonatkozóan. A feladat megoldása során alapvető szempont volt, hogy az általuk elkészített projektmunkák jól kommunikálhatóak legyenek a saját generációjukhoz tartozó célcsoportban. A projektmunkához a megfelelő technikai eszközöket a gyerekek számára a projekt keretében beszerzésre került 2 db Asus Vivobook laptop biztosította.

A fentiekben ismertetettek szerint a három intézkedés szakmai megvalósítása zárásaként 2026. november 5-én kerül megrendezésre a **Homokhátság Cselekvési Terv Projektzáró Konferenciája**. E program keretében a projektbeszámolók mellett sor kerül az V. Csátori Bálint szakdolgozat és diplomamunka pályázat eredményhirdetésére, valamint a Homokhátság Speciális Célprogramjában megfogalmazott tématerületeket (ökológiai állapot, súlyos aszályhelyzet társadalmi hatásai, tájhasználatváltás, megoldási lehetőségek) érintő szakmai előadások meghallgatására is lehetőség nyílik.

Kérem a Tisztelt Térségi Fejlesztési Tanácsot, hogy a tájékoztatóban foglaltakat tudomásul venni szíveskedjen.

Kecskemét, 2026. október 27.

Lenkei Róbert sk.
elnök

HATÁROZAT-TERVEZET

Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács

...../2026. (XI.05.) DTKHTFT HATÁROZATA

Tájékoztató a Homokhátság Cselekvési Terv megvalósításának előrehaladásáról

A Duna-Tisza Közi Homokhátsági Térségi Fejlesztési Tanács megtárgyalta Lenkei Róbert elnök 6561-1/2026. iktatószámú tájékoztatóját és ahhoz kapcsolódóan az alábbi határozatot hozza:

A Térségi Fejlesztési Tanács a tájékoztatóban foglaltakat tudomásul veszi.

Határidő: azonnal

Felelős: Lenkei Róbert, elnök

Erről értesülnek:

1. Térségi Fejlesztési Tanács tagjai, munkaszervezete
2. Területfejlesztésért felelős miniszter
3. Irattár